

(המשך מעמוד 51)

שלים, חברות לא היו לי, כי הוא לא הירשה לי לבקר אף אחת. כל הלילה הוא לא נתן לי לישון. דיבר ודיבר וביום שבת לא נתן לי לצאת אפילו למירפסת. השכר נים נכנסו לבית, אספו את כל הזכויות, ניקו את האוכל ושיכנעו אותו ללכת לישון, אבל עד שהלך לישון עשה טובה לאלוהים.

לבד בהרמון

של נשים

רעב ניסיתי להתפייס איתו בגלל הילדים, רציתי לישון איתם, אבל הוא לא נתן לי להתחיל להתעצבן ולצרוח. הכריח אותי לישון על ידו. באמצע הלילה התעוררתי והרגשתי כאבים נוריים בגב ובבטן. היה לי דימום. הוא ראה את המצב שלי וביקש סליחה, הביא אמ-

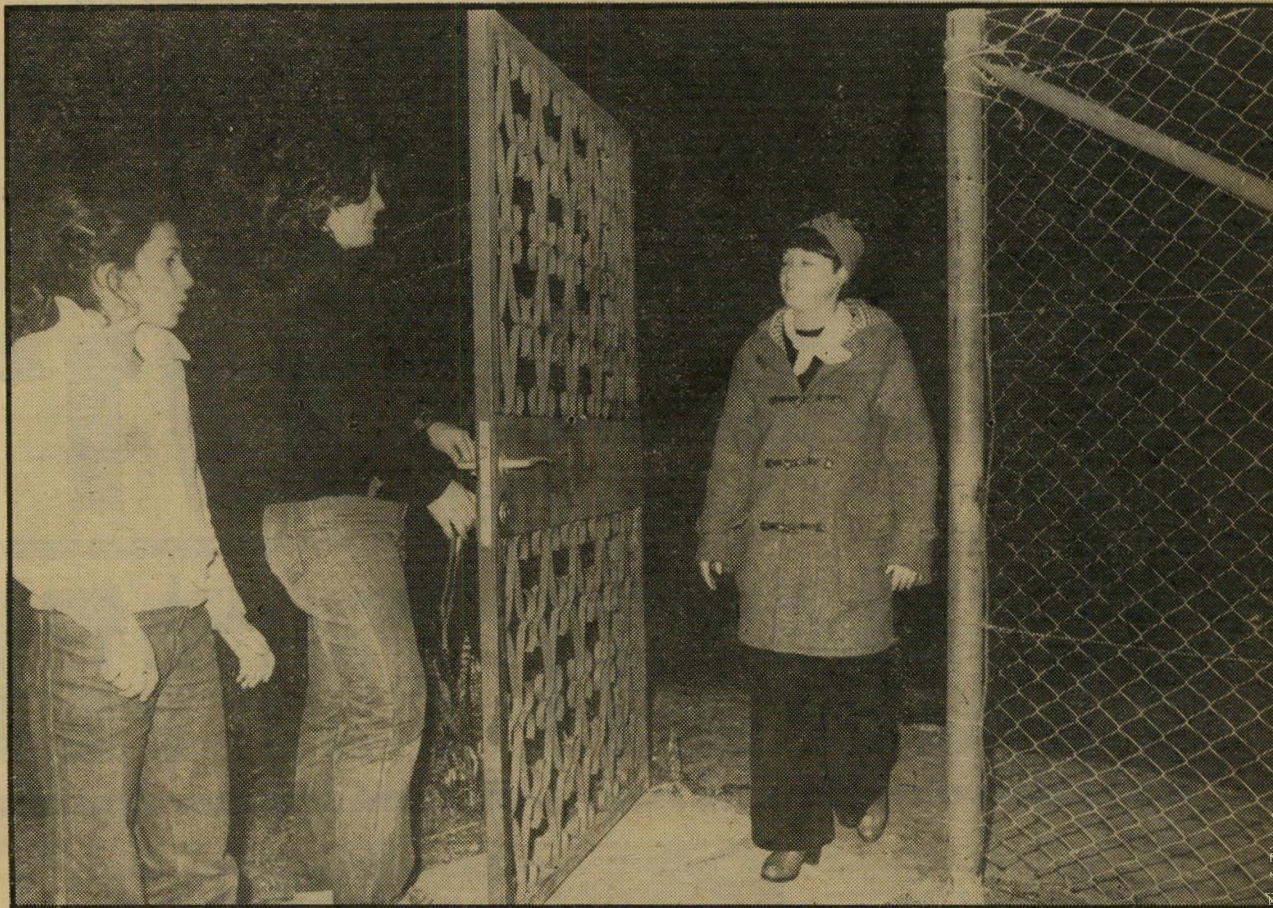
גט, אבל הוא תפס מיזווה, לקח את הרגלים שלו ויצא מהבית.

בריחה

דרך החלון

הייתי מנסה לחיות, כסף לא היה לי, הייתי משיגה הכל בהקפה, לירה פה לירה שם. פיתאום חזר הביתה, הת' קיף אותי בגלל שראה אותי אצל השכנה. הרביץ גם לשכנה וזרק עליה את הטל' וזיויה. אז כבר הלכתי למיטרה. זו היתה הפעם הראשונה שהלכתי להתלונן. רצתי למיטרה והוא היה מאחורי. בדרך היכתי אותי והפיל אותי. השתחררתי ורצתי בין החצרות, מתחת לבניינים, עד שהגעתי למיטרה. השוטף רק הזהיר אותי. ה' הורים שלי הגיעו לביקור באותו יום, ניסו להשפיע עלי להירגע, וניסו להרגיע גם אותו. אמרתי להם שאני לא מסוגלת

הילדים. "מנסיוני למדתי, כי יש הרבה מיקרים שבהם הבעל אינו מכה את הילדים, אפילו לא לצורך משמעת", אמרה ברברה. "אבל את אשתו הוא מכה". במיקרים רבים קשורה ההלקאה להרגלי שתיה או לקיחת סמים, של הבעל. לדעתה של ברברה, השתיה מספקת לבעל תירוץ — "אני שיכור, אז אני לא אחראי למעשי". בעולם התחתון או במישפחות החיות בתנאי מצוקה, תופעת ההלקאה מוכרת יותר, כי שם נהוג שהבעל "אינו גבר" אם אינו מכה את אשתו. במיקרים רבים נובעת התופעה מתיסכולו של הבעל, כי אשר האשה אינטיגנטית יותר ממנו, או שהיא נושאת במיטרה מכובדת, בעוד ש' הוא אינו אלא פועל פשוט או פקיד, הגבר, המרגיש נחות, מנסה להגביל את אשתו. הוא אינו רוצה שהיא תעבוד, לעיתים מפני שהוא עצמו אינו מסוגל להחזיק מעמד בעבודה קבועה, מפגין את עליונותו באמצעים משלו. לפעמים הגבר מקנא ל-

על מנעול ובריח

סוגרות עצמן נשות המיכ' לטים בחיפה ובהרצליה. בתמונה נראות שתיים משוכנות המיקלט בהרצליה, מאפשרות

כניסת מבקרת למקום. לדברי מארגנות המיקלטים חוזרות מר' בית הנשים לבתינה, בגלל לחצים מהבעל, מהקרובים, או מתוך תיקווה שהמצב ישתפר, כי לא כלולן יש אמצעי קיום משלהן.

יותר להישאר איתו ביחד. התכוונתי לב' רוח מהבית. כשההורים שלי עזבו וזרתי דרך החלון את הבגדים, ומיזווה קטנה שהכנתי קודם, וברחתי לאחוזי בקיבוץ. שם ביררתי איפה המיקלט לנשים מוכות ונסעתי לשם. ומאו אני כאן.

עכשיו, כשכימעט הגענו לגט, אמר לרבי' גים, שהוא רוצה לשים את הילדים בישי' בה דתית, הרבנים התרככו, בגלל מה שאמר להם והסכימו שוב לדחות את הדיון. אני מוכנה לכל, רק לקבל ממנו גט, אבל עכשיו, אחרי שהחליטו לדחות, אני יודעת שזה ימשך לעולם.

עד כאן סיפורי של נאה.

מכות

תגובה מקובלת

דבריה של ברברה סבירסקי בת ה-37, ממארגנות המיקלט בחיפה, ביקרו במקום כ-200 נשים. מאז היום שבו גיפתה. ברברה בעלת תואר מוסמך בסוציולוגיה, טוענת כי ההסבר לתופעת הכאת נשים על ידי בעליהן, הוא היחסים בין העצמות אשה בדרך-כלל לא תפרוק את עצבותה על הבעל, בגלל חינוכה, אך היא מקטרת' או מרכלת. אבל הגבר רואה במכות תגור' בה מקובלת. כשהוא נשוי, יש לו על מי להוציא את העצבים' — על אשתו ועל

אשה. כמו במיקרה של לאה, וקנאה זו, למרות שאינה הגיונית בדרך-כלל, מתחזקת והולכת במשך השנים וגורמת לו להרחיק את אשתו מחברה כלשהיא — גם חברת נשים.

חוסר הכנה

לחיי-נישואין

דעתה של רות רוניק, מארגנת ה' מעון בהרצליה, גובעות חלק מה' בעיות מאי-הכשרה נכונה של בני-הזוג לחיי-הנישואין. "בחברה שלנו מקובל, כי הנישואין זה הדבר הראשון במעלה, בעי' קר אצל האשה. כל האגדות מסתיימות בנישואין. אחרי-כך מתחיל עולם שכולו אשור'. למעשה אין לנו שום הכנה לני' שואין. מצד אחד, האשה נמצאת במצב שבו היא חייבת פיתאום לטפל בילדים ו/או לעבוד בחוץ, ומצד שני, תובעים ממנה להיות מושלמת במיכלול תפקידים, שאף פעם לא הוכשרה אליהם — אחות, מטפלת, מחנכת, מורה, טבחית, כובסת, ומארחת מושלמת, בעוד שהבעל היוצא לעבודות מצפה, בעצם, שאשתו תמלא גם את כל הפונקציות, שאותן מילאה אמו ועם זאת תישאר אותה מאהבת תוססת שהיתה לפני הנישואין. אחרי החתונה היא כבר נחשבת רכוש. הוא מפסיק להשקיע מאמץ בחיזור אחריה. בעיות אלה הן מנת-

חלקן של כל הנשים, כולל אותן שמפת' חות לעצמן קאריירה עצמאית". לדעתה של רות, הגברים מכים את נשותיהן, כי האשה נחשבת קניינו של הגבר. כנגד הטענה, שיש נשים המעוררות פרובוקציה, שאין הגבר יכול לעמוד בפ' ניה, אמרת רות, כי מתוך 500 נשים ש' טיפלה בהן מתחילת עבודתה, רק אחיות מסתבר שמישפחות שבהן מכה הגבר את האשה — גדלו הבנות להיות נשים מוכות. מטיבען נמשכו לגברים בעלי פור' טנציאל להכות. הבנים גדלו במישפחות כאלה הפכו גברים מכים. אחד המיקרים, הוא של מישפחה בת חמישה ילדים, ש' כאשר גדלו הפכו כולם גברים מכים. כפתורונת, מציעה רוניק חינוך מגיל צעיר, לחיי-מישפחה וחינוך מיני מבית ספר עממי. הואיל שרבים הילדים השוא' בים את נטיותיהם מהבית, רואה רות רז' ניק בהדרכה מעין זו, חלק אינטגרלי מ' מערכת החינוך בארץ, מתוך מטרה למנוע, מה שעלול לקרות מאוחר יותר.

מדוע הן

חוזרות הביתה

כ' ימעט כל אשה שמגיעה למעון אומרת, שחבל שלא היה מקום כזה לפני-כן." סיפרה רות, לדבריה, היום, כשנוצרה פתיחות רבה יותר לנושא, באות יותר נשים להתלונן במיטרה ולפנות למעון. "בפעם הראשונה שהיא מוכה, היא מחפשת את האשמה בעצמה. אחרי-כן היא מנסה לברוח להוריה או לידידות. בשלב הבא האשה מתלוננת במיטרה, אולם לא תמיד יכולה המיטרה לעזור לה ואז מתחיל גל חדש של אלימות מצד הבעל. הגורמים לאי-פנייתיה למיטרה רבים:

● האשה פוחדת שאם יעצרו את בעלה לתקופה ממושכת, לא יהיה מי שיפרנס אותה.

● הפחד מאלימות שתבוא כתגובה על תלונתה.

● לדעתה של רוניק, המוצא האחרון הוא המעון. מתחילת השנה שעברה, ביקרו במעון בהרצליה 78 נשים ו-98 ילדים, ש' רובם חזרו לבתיהם. הנשים חוזרות הביתה מכמה סיבות:

● ההכרה בכך שהמארגנות במיקלט אינן יכולות, למעשה לתת להן את הגט, ואת הפיתרון הסופי — זאת יכול רק הבעל לעשות.

● ההתמודדות עם המציאות — נשים רבות חוששות מקשיי פרנסה ומציאת דיור מתאים במיקרה שתחלטנה לעזוב את ה' בית לצמיתות.

● אם הן משאירות את הילדים בבית, הבעל משתמש במיקרים רבים בילדים כאמצעי לחץ על האשה.

● לחצים של קרובים — תנסי עוד פעם, תני לו צ'אנס.

● בארץ קיימים בינתיים שני מיקל'טים, שהצפיפות בהם גבוהה, דבר זה יוצר תנאי-לחץ קשים מאוד על האשה. במיקלט בחיפה נמצאים כיום כ-20 נשים עם ילדיהן. בהרצליה כ-12 נשים בשלר' שה חדרים. פורצות מריבות רבות בין הנשים, בגלל התנאים שאינם רגילים להם. לכן דורשות מארגנות המיקלטים לפתוח בהקדם מיקלטים נוספים ולשנות את ה' חקיקה. כך שהמיטרה תספק לנשים ה' מוכות הגנה של ממש.

לטענתה של רות רוניק, יכולים בני' הזוג בעולם האירופאי לקבל גט, בקלות רבה יותר מאשר בארץ. גבר יהודי יכול בהחלט לבגוד באשתו ולקיים חיי מישפחה כפולים עם אחרת ולהוליד ילדים יהודיים כשרים, כל עוד הוא חי עם אשה פנויה יהודיה (רוקה, גרושה או אלמנה). בעוד שלגבי האשה המצב הפוך. לפי הדת היהודית, אם בוגדת אשה בבעלה, היא הופכת מורדת ובוגדת, על פי ההלכה, הוא חייב לגרש אותה. ובנוסף, אם ימנע הבעל מ' אשתו את הגירושין, אין היא יכולה ללדת ילדים לאחר, כי ילדיה ייחשבו ממורים. בהלכה היהודית נקבע בפירושו, כי גבר שהיכה את אשתו, יגרש אותה. אולם משום מה, אין הרבנות בארץ נוטה לקיים את הכתוב: "אם האשה דורשת גט יש להכ' ריחו לכך".

לפי מחקר שנערך בארץ בשנת 1976 עליידי מישפחת המטה הארצי בירור' שלים, בהסתמך על מחקרים בארצות-הברית ובאנגליה, מסתבר, כי הטענות ה'